

BESLUT

2020-06-05 Dnr: 20/00597

SAKEN

IB – Hemligare än Säpo, SVT1, 2020-02-05, program om den så kallade IB-affären; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Programmet frias. Det strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

PROGRAMMET

Programmet handlade om att journalisterna A och B år 1973 avslöjade den hemliga underrättelseorganisation Informationsbyrån (IB). De blev sedermera dömda till fängelse för spioneri.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att programmet var ensidigt och osakligt och framför sammanfattningsvis följande.

Den avhandlade affären kan sägas vara en av de affärer som har tydligast partsstruktur av det mesta som hänt de senaste 50 åren. Ena parten var FibK (Folket i Bild Kulturfront) och med denna organisation sympatiserande personer och den andra var den militära organisationen IB och för denna verkande personer.

Programmet producerades av en person som hade anknytning till FibK under den avhandlade tiden. Samtliga framträdande personer som kom till tals med aktuella intervjuer hade direkt eller nära anknytning till FibK. Inte en enda intervju med någon företrädare för den andra parten, det vill säga för IB-sidan.

I avannonseringen av programmet sägs att en namngiven IB-agent hade kontaktats men avböjt medverkan. Han kontaktades av den tidigare FibK-representanten, som presenterade sig som medarbetare för Sveriges Television AB (SVT), men vars FibK-bakgrund var känd av agenten, vilket från SVT:s sida var en säker garanti för

att agenten skulle avstå medverkan. Troligen skulle vederbörande ha agerat på samma sätt om journalisten kommit från Norrskensflamman eller Pravda.

En kärnfråga i IB-affären var att man röjde hemligheter till nytta för främmande makt medan FibK-sidan framhärdar i att detta var journalistik. IB-sidan bereddes därmed inte möjlighet att styrka främmande makts intresse för de fakta som FibK avslöjade.

Anmälaren för vidare fram kritik mot bland annat journalisternas A:s och B:s journalistiska metoder för att avslöja IB-affären. Programmet visade bristande etik som inte ifrågasatte det.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet).

Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis bland annat att kontroversiella ämnen eller händelser inte får behandlas ensidigt, det vill säga så att endast en parts version eller synpunkter klart dominerar ett program eller inslag. Det är tillåtet att skildra ett ämne från en speciell utgångspunkt, men i så fall bör detta klart framgå av programmet eller programpresentationen.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden har granskat det aktuella programmet mot bakgrund av anmälan. Enligt nämndens mening framgick det tydligt att utgångspunkten för programmet var att skildra den så kallade IB-affären utifrån framförallt A:s och B:s personliga berättelser. Nämnden noterar dessutom att en IB-agent fick möjlighet att medverka och att det framgick att bland annat det socialdemokratiska partiet ansåg att A och B röjt underrättelsehemligheter till nytta för främmande makt. Enligt nämndens bedömning strider inslaget inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Nämndens granskning utgår från radio-och tv-lagen och de sändningsvillkor som gäller för programverksamheten. Vad anmälaren tar upp om de pressetiska reglerna lämnas därför utan åtgärd.

Detta beslut har fattats av granskningsnämndens vice ordförande Malin Bonthron efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Malin Bonthron

Johannes Wik

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.